

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Milana Procházky a soudců Mgr. Ing. Veroniky Baroňové a JUDr. Ing. Venduly Sochorové ve věci

žalobce: **Vinamek, s.r.o.**, IČ 04676955
sídlem Tábořská 959, 256 01 Benešov
zastoupen advokátem Mgr. Petrem Zíkou
sídlem Masarykovo nám. 225, 256 01 Benešov

proti
žalovanému: **Státní úřad inspekce práce**
sídlem Kolářská 451/13, 746 01 Opava

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 10. 2017, č. j. 2789/1.30/17-3, sp. zn. S9-2016-570

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Včas podanou žalobou se žalobce domáhal přezkumu shora označeného rozhodnutí žalovaného, jímž bylo změněno předchozí prvostupňové správní rozhodnutí Oblastního inspektorátu práce pro Jihomoravský a Zlínský kraj ze dne 9. 2. 2017, č. j. 37834/9.30/16-

8, sp. zn. S9-2016-570, a to tak, že výrok I. a II. prvostupňového rozhodnutí se změnil tak, že text „zákona o zaměstnanosti“ se nahrazuje textem „zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění účinném do 30. 6. 2017“. Ve zbývajících částech bylo prvostupňové správní rozhodnutí žalovaným potvrzeno. Žalobce byl shledán vinným ze spáchání správního deliktu podle ust. § 140 odst. 1 písm. c) zákona č. 435/2004 o zaměstnanosti, ve znění účinném pro projednávanou věc (dále jen „zákon o zaměstnanosti“) tím, že dne 5. 4. 2016 na pracovišti „hala STIVAL AUTOMOTIVE s.r.o.“ na adrese Zarazická 311, Veselí nad Moravou umožnil fyzickým osobám – cizincům vietnamské státní příslušnosti a) N. T. T. D., b) T. V. D., c) N. T. T. a d) N. T. V. výkon závislé práce spočívající v šití autopotahů mimo pracovněprávní vztahy, čímž došlo k porušení ust. § 3 zákona č. 262/2006 Sb. zákoníku práce, ve znění účinném pro projednávanou věc (dále jen „zákoník práce“) a dále tím, že u fyzických osob – cizinců vietnamské státní příslušnosti shora vyjmenovaných pod písmeny a), c) a d) umožnil dne 5. 4. 2016 na shora zmíněném pracovišti výkon závislé práce bez povolení k zaměstnání, čímž bylo porušeno ust. § 89 odst. 2 zákona o zaměstnanosti. Za tento správní delikt byla žalobci uložena postupem podle ust. § 140 odst. 4 písm. f) zákona o zaměstnanosti pokuta ve výši 320 000 Kč a žalobce byl dále zavázán k povinnosti uhradit paušální částku nákladů řízení.

II. Obsah žaloby

- Žalobce namítal, že uložená pokuta je pro něj likvidační, neboť nedisponuje finančními prostředky ani jiným majetkem. Správní orgány nezohlednily, že je novým podnikatelem bez dlouhé historie, jenž v prvním roce svého podnikání dosáhl ztráty ve výši 262 000 Kč. Při stanovení výše ukládané sankce nebyly detailně hodnoceny jeho komplexní majetkové poměry. Žalobce dále namítal, že záznamy o poskytnutí součinnosti, jenž byly sepsány se zjištěnými osobami, jsou důkazem pořízeným v rozporu se zákonem, neboť u sepsání těchto listin nebyl přítomen tlumočnický do vietnamského jazyka, přičemž osoby poskytující součinnost byly vietnamské národnosti, které neuměly česky. Žalobce dále namítal, že nedošlo k naplnění znaků závislé práce zjištěných osob, žalobce s jednotlivými cizinci uzavřel obchodněprávní vztah a tito se chovali a vystupovali jako samostatní podnikatelé. Vztah mezi žalobcem a těmito fyzickými osobami byl založen smlouvou o dílo. Žalovaný neprokázal znaky závislé práce.

III. Vyjádření žalovaného k žalobě

- V písemném vyjádření k žalobě žalovaný odkázal na odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí odvolací i rozhodnutí správního orgánu prvního stupně. Nadto uvedl, že k žalobě byly připojeny nové důkazy, a to výkaz zisku a ztrát a rozvaha za rok 2016. Při hodnocení majetkových poměrů žalovaný vycházel a bral do úvahy veškeré okolnosti známé mu z úřední činnosti i z průběhu správního řízení, které poskytují širší vhled do poměrů žalobce, než nyní předložené listiny. Žalovaný vycházel z objemu a finanční hodnoty plnění doloženého objednávkami z předávacích protokolů a fakturami vyhotovenými v souvislosti s činností žalobce, kdy se jedná o obrat v částkách řádu statisíce korun. Bylo také přihlédnuto ke konkurenčním výhodám, jež si žalobce jednáním naplňujícím skutkovou podstatu správního deliktu opatřil. Žalobce byl v průběhu správního řízení vyzván k doložení podkladů prokazujících jeho osobní a majetkové poměry, zůstal však pasivní a neprojevil zájem na tom, aby tyto mohly být zjištěny přiléhavějším způsobem. Žalobce tyto listiny předložit mohl, neboť žalovaný rozhodoval v říjnu roku 2017. Pokud jde o námitku údajného likvidačního charakteru uložené

pokuty, lze předpokládat, že navzdory dosavadní ztrátovosti své podnikatelské činnosti hodlá žalobce v ní i do budoucna pokračovat a tedy že měl a má dostatek finančních rezerv k úhradě ztrát, které deklaruje nyní předkládanými listinami. Při porovnání v žalobě uvedené ztráty a výše uložené pokuty se jeví oprávněným a důvodným předpokládat, že uloženou pokutu (případně za využití možnosti splátek) je v silách žalobce uhradit bez ohrožení jeho hospodářské podstaty či samotná právní existence. Odvíjení výše pokuty pouze od současné majetkové a finanční situace delikventa by přineslo stav, kdy špatně hospodařící subjekt by mohl beztrestně porušovat zákony, neboť by neměl zdroje na úhradu pokuty.

4. Pokud jde o otázku tlumočení z a do vietnamského jazyka při poskytování součinnosti fyzickými osobami, zjištěnými v průběhu kontroly na pracovišti, žalovaný z namítaného nedostatku řádně ustanoveného tlumočnicka vyvodil odpovídající závěry – nižší vypovídající hodnotu informací uvedených v záznamech o poskytnutí součinnosti a jejich použitelnost pro objasnění skutečného stavu věci pouze v souvislosti a ve spojení s dalšími důkazními prostředky a podklady pro rozhodnutí. Pokud jde o polemiku se závěrem žalovaného ohledně naplnění znaků nezávislé práce, odkázal žalovaný na odůvodnění napadených rozhodnutí. Závěrem navrhl zamítnutí žaloby pro její nedůvodnost.

IV. Replika žalobce

5. V replice ze dne 31. 1. 2018 k vyjádření žalovaného žalobce setrval na uplatněných žalobních námitkách a dále uvedl, že žalovaný ve svém vyjádření pouze spekuloval o možném vývoji podnikání žalobce, přičemž při rozhodování o výši uložené pokuty by měl vzít v potaz a výlučně skutečnosti, které byly zjištěny v rámci dokazování.

V. Jednání před soudem

6. V rámci nařízeného jednání před Krajským soudem v Brně setrvali zástupci účastníků na svých dosavadních procesních stanoviscích. Soud provedl na návrh zástupce žalobce k důkazu rozvahu a výkaz zisku a ztráty žalobce, vše ke dni 31. 12. 2016 a vše ve zjednodušeném rozsahu (č. l. 15 a 16 soudního spisu).

VI. Posouzení věci krajským soudem

7. Žaloba byla podána včas [§ 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)], osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s. ř. s.) a jedná se o žalobu přípustnou.
8. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí žalovaného v mezích uplatněných žalobních bodů, jakož i z pohledu vad, k nimž je povinen přihlížet z úřední povinnosti, a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
9. Mezi účastníky řízení je v nyní souzené věci sporné, zda byla uložena pokuta likvidačního charakteru či nikoliv, zda se žalobce dopustil předmětného správního deliktu, tj. zda bylo prokázáno, že umožnil výkon nelegální práce osobám vietnamské státní příslušnosti. Žalobce také vznesl námitku porušení důkazu v rozporu se zákonem.
10. Z ustanovení § 3 zákoníku práce vyplývá, že závislá práce může být vykonávána výlučně v základním pracovněprávním vztahu, není-li upravena zvláštními právními předpisy. Za základní pracovněprávní vztahy se přitom považují pracovní poměr a právní vztahy

založené dohodami o pracích konaných mimo pracovní poměr, tj. dohoda o provedení práce a dohoda o pracovní činnosti. Zákon o zaměstnanosti definuje v ustanovení § 5 písm. e) bodu 1 nelegální práci jako výkon závislé práce fyzickou osobou mimo pracovněprávní vztah a také jako práci vykonávanou cizincem bez povolení. Ohledně pojmu „závislá práce“ odkazuje zákon o zaměstnanosti na ustanovení § 2 zákoníku práce. Toto ustanovení definuje závislou práci ve svém odstavci prvním tak, že závislou prací je práce, která je vykonávána ve vztahu nadřízenosti zaměstnavatele a podřízenosti zaměstnance, jménem zaměstnavatele, podle pokynů zaměstnavatele a zaměstnanec ji pro zaměstnavatele vykonává osobně. V odstavci druhém citovaného ustanovení je pak dále uvedeno, že závislá práce musí být vykonávána za mzdu, plat nebo odměnu za práci, na náklady a odpovědnost zaměstnavatele, v pracovní době na pracovišti zaměstnavatele, popřípadě na jiném dohodnutém místě.

11. K výkladu znaků závislé práce se vyjádřil Nejvyšší správní soud např. v rozsudku ze dne 13. 2. 2014, čj. 6 Ads 46/2013-35, ve kterém dovodil, že *„společným rysem a jakýmsi leitmotivem všech znaků závislé práce vymezených (nově) v § 2 odst. 1 zákoníku práce, je osobní či hospodářská závislost zaměstnance na zaměstnavateli. Tyto znaky slouží k odlišení závislé práce od jiných ekonomických aktivit (zejména samostatného podnikání), ale také od aktivit jiného charakteru (zejména mezilidské výpomoci). Proto musí správní orgány při postihování nelegální práce v řízení obviněnému prokázat naplnění všech těchto znaků – zaměstnanec osobně a soustavně vykonává práci jménem zaměstnavatele a podle jeho pokynů, přičemž se vůči zaměstnavateli nachází v podřízeném vztahu.“*
12. Krajský soud dospěl k závěru, že správní orgány výkon nelegální práce zcela jednoznačně prokázaly. V této souvislosti lze plně odkázat zejm. na str. 8 až 11 prvostupňového rozhodnutí, kde správní orgán jasně, srozumitelně a právně korektně provedl úvahu o naplnění všech znaků závislé práce tak, jak vyžaduje zákon i konstantní judikatura. Soud zcela souhlasí se závěry, že uvedení pracovníci vykonávali pro žalobce rutinní manuální práci ve vztahu nadřízenosti a podřízenosti na základě pokynů žalobce a také jeho jménem a na jeho odpovědnost. Zdejší soud tak nemá pochyb o tom, že fakticky docházelo k výkonu závislé práce výše uvedených osob, přičemž argumentace žalobce, že se jednalo o samostatné podnikatele, kteří pro něj šli autopotahy, na základě uzavřené smlouvy byla jak prvostupňovým správním orgánem, tak žalovaným (viz str. 6 -13 jeho napadeného rozhodnutí) vyvrácena a žalobce v rámci řízení před soudem nevznáší žádnou doplňující obranu než v řízení před správními orgány. Jak bylo shora již uvedeno, rozhodnutí žalovaného i prvostupňové správní rozhodnutí je ve věci námitek žalobce vůči zjištění o provádění nelegální práce ze strany uvedených osob řádně odůvodněno. Je z nich zřejmé, proč žalovaný nepovažoval právní argumentaci žalobce za důvodnou a proč jeho odvolací námitky považoval za liché, mylné či vyvrácené. Krajský soud odkazuje na tuto podrobnou argumentaci uvedenou v žalobou napadených rozhodnutích a s ní se plně ztotožňuje (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2007, sp. zn. 8 Afs 75/2005). Ke všem uplatněným žalobním námitkám týkajícím se otázky výkonu nelegální práce se správní orgány vyjádřily. Jedná se o detailní a komplexní vyhodnocení skutečností zjištěných v rámci správního řízení, jenž je podepřeno odkazy na relevantní judikaturu správních soudů.
13. K námitce ohledně nezákonnosti pořízeného záznamu o zjištění na místě z důvodu nepřítomnosti tlumočníka lze uvést, že touto námitkou se podrobně zabýval žalovaný na str. 6 a 7 žalobou napadeného rozhodnutí a s jeho argumentací lze rovněž plně souhlasit.

Sám žalovaný přiznal procesní pochybení ve smyslu absence tlumočníka, nicméně ze záznamu jako celku skutečně vyplývají informace, které nelze považovat za jakkoliv vadné (popis toho, co bylo na místě „viděno“) a stejně tak informace poskytnuté bez řádného tlumočníka mají skutečně ve smyslu judikatury správních soudů také určitou, ačkoliv ne bezmeznou, vypovídající hodnotu (jak správně vyložil v napadeném rozhodnutí žalovaný). Zejména s ohledem na charakter prací (šití na strojích, na jednom místě všechny osoby pohromadě) a s ohledem na to, že žalobce jejich přítomnost či dlouhodobý výkon této práce nezpochybňoval a že tento skutkový stav byl fakticky zjištěn shodně s tvrzením žalobce, přičemž se rozcházelo právní hodnocení (zda se jednalo o zastřený pracovněprávní vztah či výkon samostatné výdělečné činnosti) nelze toto procesní pochybení považovat za natolik intenzivní, aby nebylo možno považovat zjištěný skutkový stav za dostatečný.

14. K námitce týkající se uložené sankce vycházel krajský soud při svých úvahách (shodně jako žalovaný) z usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 4. 2010, č. j. 1 As 9/2018 – 133, z něhož vyplývá, že správní orgán ukládající pokutu za jiný správní delikt je povinen přihlídnout k osobním a majetkovým poměrům pachatele tehdy, pokud je podle osoby pachatele a výše pokuty, kterou lze uložit, zřejmé, že by pokuta mohla mít likvidační charakter; správní orgán přitom vychází při zjišťování osobních a majetkových poměrů z údajů doložených samotným účastníkem řízení, příp. z těch, jež vyllynuly z dosavadního průběhu správního řízení či které si opatří samostatně bez součinnosti s účastníkem řízení; nelze-li takto získat přesné informace, je správní orgán oprávněn stanovit je v nezbytném rozsahu odhadem. S úvahami žalovaného, které správně aplikují citovaný judikát i další judikaturu správních soudů, jež je obsažena na str. 13 – 16 žalobou napadeného rozhodnutí žalovaného, se Krajský soud v Brně ztotožňuje. Žalobce sice v průběhu správního řízení tvrdil, že uložená sankce je pro něj likvidační, nicméně své tvrzení nijak průkazně nedoložil, ač se k tomu sám zavázal. Správní orgány proto v souladu s citovanou judikaturou provedly samy šetření (z veřejně dostupných zdrojů, jak vyplývá např. ze str. 15 žalobou napadeného rozhodnutí žalovaného), přičemž to byl žalobce, kdo svou pasivitou v rámci správního řízení nepřispěl k detailnějšímu objasnění jeho osobních a majetkových poměrů. Pokud by opravdu pro žalobce byla daná sankce reálně likvidační, lze zcela jistě rozumně předpokládat, že by doložil důkazy, které by tento stav osvědčovaly. Správní orgány proto vycházely mj. ze skutečnosti, že ačkoliv bylo žalobou napadené odvolací rozhodnutí vydáno až 9. 10. 2017, žalobce nedoložil listiny, o nichž tvrdil, že je doloží (výkazy za rok 2016 a přiznání k dani z příjmů právnických osob). Za této situace žalovaný vycházel z částek uvedených na objednávkách, fakturách a protokolech o předání. Žalobce za období ledna – dubna 2016 vyplatil zjištěným osobám přes 400 000 Kč. Z nich neplatil zákonné odvody ve výši 34 %. Za uvedené 4 měsíce (v nichž byly vydány objednávky, faktury a protokoly o předání) a jen co se týká 4 zjištěných osob, se nejedná o zanedbatelnou částku, která měla být žalobcem odvedena do veřejných rozpočtů, avšak zůstala v jeho dispozici (viz str. 15 žalobou napadeného rozhodnutí žalovaného).
15. V rámci řízení před Krajským soudem v Brně žalobce navrhl, aby soud provedl k důkazu rozvahu ke dni 31. 12. 2016 (č. l. 16 spisu) a výkaz zisku a ztráty ke dni 31. 12. 2016 (č. l. 15 spisu), vše ve zjednodušeném rozsahu. Z uvedených listin soud zjistil, že v účetním období 2016 vykázal žalobce výkony ve výši 16 796 000 Kč, výkonovou spotřebu 17 040 000 Kč, přidanou hodnotu -244 000 Kč, osobní náklady 18 000 Kč a výsledek hospodaření za účetní období před zdaněním ve výši -262 000 Kč. Z účetní rozvahy

vyplývá základní kapitál ve výši 10 000 Kč, krátkodobé závazky – cizí zdroje ve výši 280 000 Kč a aktiva a pasiva ve výši 28 000 Kč. Ani po doplnění dokazování uvedenými listinami nelze shledat úvahu správních orgánů o uložení pokuty ve výši 320 000 Kč za nezákonnou, u níž by byl prokázán její likvidační charakter ve vztahu k žalobci. Za uvedené účetní období byly ze strany žalobce předloženy toliko citované dva účetní doklady a pouze ve zjednodušeném rozsahu, vyplývá z nich mimo jiné poměrně velký výkon ve výši 16 796 000 Kč a krátkodobé závazky ve výši 280 000 Kč. Pokuta byla uložena při dolní hranici zákonné sazby (odpovídá 3,2 % maximální možné výše sankce za správní delikt umožnění výkonu nelegální práce). Žalobce od počátku svého podnikání disponoval nelegální úsporou oproti ostatním podnikatelům spočívající v neplacení zákonných odvodů, proto mu nemůže být ku prospěchu ani námitka jeho krátké podnikatelské historie. Lze zopakovat, že pokud by pro žalobce byla uložena pokuta vzhledem k jeho situaci reálně likvidačního charakteru, lze zcela jistě dovodit, že by tuto skutečnost (k jejímuž prokázání byl opakovaně vyzván) řádně prokazoval již v rámci správního řízení, v němž byl (od 20. 3. 2019) zastoupen kvalifikovaným právním zástupcem. Žalobní námitku týkající se nezákonného či nesprávného (nepřezkoumatelného) stanovení výše pokuty či stanovení pokuty v likvidační výši neshledal Krajský soud v Brně důvodnou.

II. Závěr a náklady řízení

16. Krajský soud na základě všech výše uvedených skutečností a úvah neshledal žalobu důvodnou,
proto ji podle ustanovení § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
17. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s., podle kterého platí, že žalobce, který neměl ve věci úspěch, nemá vůči žalovanému právo na náhradu nákladů řízení před soudem a žalovanému žádné náklady řízení nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly. Krajský soud proto rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 26. 2. 2020

Mgr. Milan Procházka
předseda senátu

